KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 15.12.2022 r.
COM(2022) 719 final

# SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

## na temat statystyk zestawianych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 2150/2002 w sprawie statystyk odpadów oraz na temat ich jakości

# SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

## na temat statystyk zestawianych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 2150/2002 w sprawie statystyk odpadów oraz na temat ich jakości

## 1. WPROWADZENIE

Rozporządzeniem (WE) nr 2150/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2002 r. w sprawie statystyk odpadów[1] („rozporządzenie") ustanowiono ramy tworzenia statystyk dotyczących odpadów w Unii Europejskiej. W art. 8 ust. 1 rozporządzenia określono wymóg, zgodnie z którym Komisja co trzy lata składa przed Parlamentem Europejskim oraz Radą sprawozdania z zastosowania rozporządzenia (z wyjątkiem pierwszego sprawozdania, które miało być przedłożone w ciągu pięciu lat od wejścia w życie rozporządzenia). Poprzednie sprawozdania opublikowano w latach 2008[2], 2011[3], 2014[4], 2016[5] i 2020[6].

W niniejszym sprawozdaniu poruszono kwestię jakości danych dotyczących odpadów wytworzonych i przetworzonych w 2018 r., w przypadku których gromadzenie danych odbywało się w 2020 r. W czasie sporządzania niniejszego sprawozdania wyniki gromadzenia danych za 2022 r. nie są jeszcze dostępne. Zgodnie z rozporządzeniem dane muszą być gromadzone co drugi rok, w latach parzystych, i dotyczyć:

- wytwarzania odpadów;
- przetwarzania odpadów;
- zakładów przetwarzania odpadów zdezagregowanych do poziomu NUTS 2.

## 2. ROZPORZĄDZENIE W SPRAWIE STATYSTYK ODPADÓW

W rozporządzeniu wskazano, jakie dane statystyczne muszą przekazywać państwa członkowskie i jakiej jakości wymaga się względem tych danych. Definicje określono w dyrektywie 2008/98/WE w sprawie odpadów (dyrektywie ramowej w sprawie odpadów)[7]. Państwa członkowskie mogą decydować o konkretnej metodzie, którą zastosują do sporządzenia statystyk odpadów. Mogą w związku z tym korzystać z istniejących systemów gromadzenia danych, co minimalizuje obciążenie administracyjne wynikające z konieczności przestrzegania rozporządzenia. Rozporządzenie przewiduje statystyki pierwotne, tj. dane

[1] Dz.U. L 332 z 9.12.2002, s. 1.
[2] COM(2008) 355 final z dnia 13 czerwca 2008 r.
[3] COM(2011) 131 final z dnia 17 marca 2011 r.
[4] COM(2014) 79 final z dnia 14 lutego 2014 r.
[5] COM(2016) 701 final z dnia 3 listopada 2016 r.
[6] COM(2020) 54 final z dnia 14 lutego 2020 r.
[7] Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3.

gromadzone bezpośrednio lub za pomocą źródeł administracyjnych, ale nie pozyskiwane z innych statystyk.

W rozporządzeniu (załącznik I sekcja 7) zobowiązano państwa członkowskie do przedkładania wraz z danymi sprawozdania dotyczącego jakości. W tych sprawozdaniach państwa członkowskie muszą odnosić się do elementów dotyczących jakości, które są powszechnie stosowane w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego[8] i zostały określone w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1445/2005 dotyczącym jakości w odniesieniu do statystyk odpadów[9].

Od czasu jego przyjęcia rozporządzenie zostało kilkakrotnie zmienione. We wrześniu 2010 r. zostało ono zaktualizowane pod względem technicznym w drodze rozporządzenia Komisji (UE) nr 849/2010[10] głównie w celu wprowadzenia zmiany w klasyfikacji strumieni odpadów (EWC-Stat) oraz rozgraniczenia procesów odzysku – „recyklingu" i „wypełniania wyrobisk".

W 2018 r. dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 zmieniono dyrektywę ramową w sprawie odpadów i wyznaczono termin 5 lipca 2020 r. na transpozycję jej treści do przepisów krajowych. Zmiana ta nie ma wpływu na gromadzenie danych dotyczących statystyk odpadów objętych niniejszym sprawozdaniem.

W statystykach dotyczących kwestii polityki, takich jak gospodarka o obiegu zamkniętym, jako źródło informacji wykorzystano dane zgromadzone zgodnie z rozporządzeniem. W marcu 2020 r. Komisja przyjęła Plan działania dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym[11], który obejmuje środki służące monitorowaniu postępu działań UE na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym. W tym celu Komisja opracowała ramy monitorowania złożone z 10 wskaźników, które zapewniają decydentom i społeczeństwu łatwy dostęp do odpowiednich danych. Komisja (Eurostat) publikuje i utrzymuje te ramy monitorowania[12]. Zawarte w ramach wskaźniki *wytwarzanie odpadów, odpady spożywcze, współczynnik recyklingu, określone strumienie odpadów* oraz *wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów* w pełni lub częściowo opierają się na danych zgromadzonych na podstawie rozporządzenia.

Dane zgromadzone na podstawie rozporządzenia wykorzystuje się również do monitorowania postępów UE w osiąganiu celów zrównoważonego rozwoju. Każdego roku Komisja (Eurostat) publikuje sprawozdanie wraz z internetowym pakietem informacyjnym[13]. W niniejszym sprawozdaniu wykorzystano wskaźniki *wskaźnik powtórnego wykorzystania*

---

8 Strona internetowa Eurostatu poświęcona sprawozdaniom dotyczącym jakości: https://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/overview

9 Dz.U. L 229 z 6.9.2005, s. 6.

10 Dz.U. L 253 z 28.9.2010, s. 2.

11 https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm

12 https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/indicators

13 https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi

*materiałów* i *wytwarzanie odpadów z wyłączeniem głównych odpadów mineralnych* w ramach celu zrównoważonego rozwoju nr 12.

## 3. AKTUALNOŚĆ I TERMINOWOŚĆ

*Przyjmowanie danych*

Dane i sprawozdania dotyczące jakości są przekazywane Komisji (Eurostatowi) co dwa lata, w terminie 18 miesięcy od zakończenia roku referencyjnego[14].

Terminowość sprawozdawczości w zakresie gromadzenia danych za rok referencyjny 2018 nie uległa zmianie w porównaniu z poprzednimi latami. Ogółem 22 państwa członkowskie i jedno państwo EFTA przekazały pełne zbiory danych i sprawozdania dotyczące jakości w przewidzianym terminie. Trzy państwa członkowskie przedłożyły część swoich danych w czasie krótszym niż miesiąc po terminie. Pięć państw członkowskich i dwa państwa EFTA przedłożyły dane i sprawozdania dotyczące jakości później niż miesiąc po terminie. Jedno państwo EFTA przedłożyło zbiory danych później niż sześć miesięcy po terminie.

Na zasadzie dobrowolności dane przedłożyło również sześć państw Bałkanów Zachodnich. Dwa z nich przedłożyły w terminie pełne zbiory danych i sprawozdania dotyczące jakości, a jedno przekazało w terminie dane na temat wytwarzania i przetwarzania odpadów. Pozostałe trzy państwa przedłożyły jedynie dane na temat wytwarzania odpadów, i to ponad dwa miesiące po terminie.

Komisja (Eurostat) podejmuje kroki w celu nakłonienia państw członkowskich do dokonania przeglądu swoich procesów sporządzania statystyk i dostarczania dobrej jakości danych w ustalonych terminach. Odpowiednie państwa członkowskie zostały poproszone o wyjaśnienie, dlaczego dane zostały przekazane z opóźnieniem. Jeżeli chodzi o 2020 r. (dane referencyjne za 2018 r.), wydaje się, że wyjątkowo późne składanie sprawozdań wynikało głównie z poważnego zakłócenia działań statystycznych spowodowanego pandemią COVID-19.

*Publikowanie*

Komisja (Eurostat) przeprowadziła kontrolę poprawności danych na temat wytwarzania i przetwarzania odpadów zgłoszonych przez państwa członkowskie i 14 września 2020 r. opublikowała wyniki za rok referencyjny 2018 w internetowej bazie danych Eurostatu[15]. Dane na temat zakładów przetwarzania odpadów w podziale na regiony zostały opublikowane dwa dni później, 16 września 2020 r. Zbiorom danych towarzyszyły internetowe artykuły z serii „Statistics Explained" oraz inne produkty rozpowszechniania.

---

14 Rozporządzenie (WE) nr 2150/2002, sekcja 7 pkt 2 załączników I i II.

15 https://ec.europa.eu/eurostat/data/database

## 4. KOMPLETNOŚĆ

Liczba niezgłoszonych wartości w kwestionariuszach, jak również liczba państw członkowskich i państw EFTA, w przypadku których wystąpił taki częściowy brak zgłoszenia wartości w odniesieniu do danych na temat wytwarzania odpadów, znacznie zmniejszyła się w latach referencyjnych 2010–2018. W przypadku roku referencyjnego 2010 brakujące wartości zgłosiło osiem państw, natomiast w roku referencyjnym 2018 liczba ta spadła do zaledwie jednego. Ogółem liczba brakujących wartości spadła z 1 668 w roku referencyjnym 2010 do zaledwie jednej w roku referencyjnym 2018.

Podobną poprawę można zauważyć w przypadku danych na temat przetwarzania odpadów. W roku referencyjnym 2018 odnotowano jedynie sześć brakujących wartości w zakresie przetwarzania odpadów w porównaniu z 263 brakującymi wartościami w roku referencyjnym 2010.

Niektóre państwa przekazują dane poufne, które nie mogą być publikowane przez Komisję (Eurostat). Powoduje to dodatkowe wtórne zachowanie poufności, tj. dalsze dane nie są publikowane, aby uniknąć sytuacji, w której jakikolwiek użytkownik mógłby pozyskać lub wywnioskować poufne dane krajowe. Aby zmniejszyć odsetek danych, które nie mogą być publikowane ze względu na poufność wtórną, Komisja (Eurostat) zaprzestała publikacji szeregu zbiorczych danych statystycznych, takich jak dane dotyczące odpadów zwierzęcych i odpadów pochodzenia roślinnego.

## 5. KONTROLA POPRAWNOŚCI DANYCH PRZEPROWADZANA PRZEZ KOMISJĘ (EUROSTAT)

Komisja (Eurostat) nadal poprawia oraz udoskonala system kontroli jakości danych i aktualizuje wytyczne metodyczne dla państw członkowskich. Wytyczne te są dostępne na stronie internetowej Eurostatu.

Od czasu pierwszego procesu gromadzenia danych na podstawie rozporządzenia w 2004 r. Komisja (Eurostat) ustanowiła skuteczny dwuetapowy system kontroli jakości służący weryfikowaniu danych otrzymywanych od państw członkowskich.

Na pierwszym etapie Komisja (Eurostat) przeprowadza w terminie dwóch miesięcy szybką ocenę przedłożonych danych i sprawozdań dotyczących jakości. Na tym etapie kontrola poprawności danych dotyczy głównie wewnętrznej spójności nowych danych i zmian danych na przestrzeni czasu. Analiza jest prowadzona na poziomie wysoce zagregowanym i ma na celu wykrycie istotnych przerw w szeregach czasowych oraz potwierdzenie, że dane są odpowiednie do publikacji. Następnie Komisja (Eurostat) przesyła sprawozdania oceniające do poszczególnych państw członkowskich. W stosownych przypadkach te sprawozdania

oceniające mogą zawierać żądanie wyjaśnień lub korekty danych. Komisja (Eurostat) publikuje dane poddane kontroli poprawności danych.

Drugi etap polega na bardziej dogłębnej kontroli poprawności danych. Na tym etapie dane analizuje się w sposób bardziej szczegółowy (np. w podziale na sektory gospodarki i kategorie odpadów) oraz porównuje się schematy i zmiany w poszczególnych państwach. Celem tej dogłębnej kontroli poprawności danych jest nie tylko wykrycie niespójności, ale także poprawa jakości danych w perspektywie długoterminowej. Kontrole w ramach weryfikacji danych obejmują:

- porównania dotyczące wytwarzania odpadów w danym państwie według rodzajów działalności gospodarczej z wartościami z poprzednich lat;
- porównania danych pomiędzy państwami dla każdego rodzaju działalności gospodarczej;
- porównania dotyczące wytwarzanych odpadów i przetwarzanych odpadów w ramach każdej kategorii odpadów w danym państwie;
- kontrole krzyżowe z danymi dotyczącymi odpadów uzyskanymi w związku z innymi obowiązkami sprawozdawczymi, np. w ramach monitorowania przestrzegania przepisów na podstawie innych aktów prawnych w sprawie odpadów.

Otrzymane wyniki są porównywane z: (i) sprawozdaniami krajowymi dotyczącymi jakości; (ii) informacjami zwrotnymi pochodzącymi z pierwszego etapu oceny; oraz (iii) innymi dostępnymi dokumentami, np. sprawozdaniami z poprzednich lat. Wyniki są następnie omawiane z państwem członkowskim, które złożyło sprawozdanie.

## 6. ZAKRES

*Zakres danych*

Państwa członkowskie muszą zestawiać statystyki na temat wytwarzania odpadów w odniesieniu do wszystkich sektorów gospodarki i gospodarstw domowych. Muszą one obejmować odpady powstające w procesach odzysku i unieszkodliwiania, czyli tzw. odpady wtórne. Ponadto należy uwzględniać odpady pochodzące z małych przedsiębiorstw (zatrudniających mniej niż 10 pracowników), chociaż na podstawie art. 3 ust. 2 rozporządzenia takie małe przedsiębiorstwa powinny zawsze w miarę możliwości być zwalniane z udziału w badaniach, chyba że znacząco przyczyniają się do wytwarzania odpadów. W przypadku gdy małe przedsiębiorstwa nie są poddawane badaniom, dane są gromadzone ze źródeł administracyjnych albo są objęte szacunkami.

Statystyki na temat przetwarzania odpadów i obiektów unieszkodliwiania odpadów muszą być zestawiane w odniesieniu do wszystkich operatorów zakładów przetwarzania. Niektóre duże przedsiębiorstwa prowadzą własne zakłady przetwarzania odpadów i również muszą składać sprawozdania.

Poniżej przedstawiono dwa ważne ustalenia wynikające z kontroli poprawności statystyk za rok referencyjny 2018:

- niektóre państwa nie są jeszcze w stanie przekazywać danych dotyczących kategorii „wypełnianie wyrobisk”[16] i zgłaszać danych w odniesieniu do kategorii „brakujące”. Niektóre stosują kategorię „wypełnianie wyrobisk” w celu zgłaszania składowania, przez co pozornie mniej składują i więcej odzyskują. Problem ten stwierdzono podczas kontroli poprawności danych. Komisja (Eurostat) wezwała zainteresowane państwa członkowskie do naprawienie tej sytuacji w celu przekazywania w pełni poprawnych zbiorów danych;
- w przypadku kategorii odpadów „odpady medyczne i biologiczne” rozróżnienie na odpady niebezpieczne i inne niż niebezpieczne zależy od przepisów krajowych. Na przykład szczątki ludzkie lub leki są przetwarzane w różny sposób i różnic tych nie można odpowiednio oszacować, co powoduje problemy z porównywalnością między państwami członkowskimi w odniesieniu do tej kategorii odpadów.

*Podział na sektory gospodarki*

Wyniki kontroli poprawności danych wskazują, że identyfikacja sektora gospodarki wytwarzającego odpady jest uznawana za wystarczająco dokładną. Przypadki mało prawdopodobnej alokacji zdarzają się rzadko. Są one zazwyczaj wykrywane podczas kontroli poprawności danych, w związku z czym można je wyjaśnić lub skorygować. Wyjątkiem jest wytwarzanie odpadów w postaci złomowanych pojazdów. Gospodarstwa domowe i małe przedsiębiorstwa często same nie wyrejestrowują swoich złomowanych pojazdów, są one raczej wyrejestrowywane przez warsztat samochodowy lub sprzedawcę samochodów, a tym samym rejestrowane w ramach innej kategorii działalności gospodarczej (klasa NACE Rev. 2) niż w przypadku właściciela samochodu. Poprawa w tej kwestii następuje bardzo powoli, ponieważ większość państw członkowskich opiera się na danych administracyjnych w odniesieniu do złomowanych pojazdów.

*Klasyfikacja odpadów*

Rozporządzenie określa kategorie odpadów podlegające obowiązkowi składania sprawozdań Komisji (Eurostatowi). Kategorie te muszą spełniać wymogi Europejskiej Klasyfikacji Odpadów w Celach Statystycznych[17] (EWC-Stat). Rozporządzenie nie stanowi, że w celu gromadzenia danych na poziomie krajowym ma być stosowana konkretna klasyfikacja.

---

16 Zgodnie z art. 3 pkt 17a dyrektywy 2008/98/WE wypełnianie wyrobisk „oznacza każdy proces odzysku, w ramach którego odpowiednie odpady inne niż niebezpieczne są wykorzystywane do rekultywacji obszarów, gdzie wykonywane były wykopy, lub do celów inżynieryjnych na potrzeby kształtowania krajobrazu”.

17 Aktualna wersja EWC-Stat Rev. 4, która zawiera 51 kategorii, ustalona rozporządzeniem Komisji (UE) nr 849/2010.

Większość państw członkowskich gromadzi dane przy użyciu europejskiego wykazu odpadów[18], który obejmuje 839 rodzajów odpadów. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 849/2010[19] zawiera tabelę przekształceń między kodami europejskiego wykazu odpadów i klasyfikacją EWC-Stat. Powszechne używanie tych dwóch rodzajów klasyfikacji zapewnia wysoki poziom porównywalności, przynajmniej na poziomie zagregowanym, przewidzianym rozporządzeniem. W opinii Komisji (Eurostatu) ogólny wpływ błędów klasyfikacji na dokładność danych jest niewielki. Gdyby błędy klasyfikacji spowodowały istotne skutki, zostałyby one wykryte podczas pierwszej kontroli poprawności danych i natychmiast skorygowane. Jeden tego rodzaju błąd wystąpił w 2014 r. W 2016 r. i 2018 r. nie zaobserwowano żadnych takich błędów.

*Wytwarzanie odpadów w UE przewyższa przetwarzanie odpadów*

Całkowite ilości wytwarzanych i przetwarzanych odpadów różnią się między państwami członkowskimi.

Od 2008 r. różnica między ilością odpadów wytworzonych w UE a ilością odpadów przetwarzanych wynosi około 200 mln ton. Jest to w przybliżeniu 10 % wszystkich wytworzonych odpadów Luka ta utrzymuje się na stałym poziomie od 2008 r.: więcej odpadów jest wytwarzanych niż przetwarzanych w UE. Wśród kategorii odpadów różnica jest najwyższa w przypadku odpadów ściekowych i odpadów płynnych z oczyszczania ścieków (w przybliżeniu 70 %), a najniższa (niemal 0 %) w przypadku gleby.

Istnieje kilka powodów występowania tej różnicy:

- Nie wszystkie odpady są przetwarzane w państwie, w którym są wytwarzane. Rozporządzenie nie określa wymogu gromadzenia danych dotyczących przywozu i wywozu odpadów, w związku z czym na podstawie danych przewidzianych rozporządzeniem niemożliwe jest ilościowe określenie różnic wynikających z przywozu i wywozu. Jak wynika z szacunków uzyskanych na podstawie danych o handlu zewnętrznym, efekt ten stanowi wyjaśnienie dla około jednej piątej różnicy w całej UE. Efekt ten może być istotniejszy w przypadku indywidualnych państw.
- Ważną rolę odgrywa również zawartość wody w odpadach. Wszystkie kategorie odpadów z wyjątkiem osadów ściekowych są ujmowane w postaci zwykłej mokrej masy. Podczas wstępnego przetwarzania, m.in. procesu przetwarzania wstępnego (odpadów płynnych, np. odcieku lub emulsji olejowo-wodnych), dochodzi do utraty masy wody, w związku z czym odpady trafiają do końcowej utylizacji ze znaczną utratą masy.

[18] Ustanowionego decyzją Komisji 2000/532/WE, ostatnio zmienioną decyzją Komisji 2014/955/UE. Europejska Klasyfikacja Odpadów w Celach Statystycznych (EWC-Stat) obejmuje wyłącznie materiały odpadowe. Europejski wykaz odpadów jest o wiele bardziej zdezagregowany niż EWC-Stat – opiera się na materiale, wykorzystaniu materiału i pochodzeniu odpadów.

[19] Dz.U. L 253 z 28.9.2010, s. 2.

- Niektóre operacje nie są objęte postanowieniami załącznika II do rozporządzenia, na przykład współspalarnie wykorzystujące jako paliwo wyłącznie określone odpady z biomasy.
- Nie wszystkie odpady są wytwarzane i przetwarzane w tym samym roku. Odpady wytworzone w roku t mogą być przetwarzane w roku t+1. W grudniu/styczniu występuje efekt kalendarza i niektóre odpady są tymczasowo składowane.
- Przetwarzanie odpadów może prowadzić do wytworzenia nowych rodzajów odpadów, tym samym zwiększając ilość wytwarzanych odpadów, np. popiół ze spalania odpadów również może być odpadem. Aby dokonać ilościowej oceny tego efektu, Komisja (Eurostat) przeprowadza oszacowanie wskaźnika „odpady wtórne", który agreguje odpady wytwarzane w procesie przetwarzania odpadów.
- Złomowane pojazdy lub zużyte urządzenia są zgłaszane jako takie wyłącznie w ramach statystyk dotyczących wytwarzania odpadów. Pojazd składa się z różnych materiałów, takich jak metal i tworzywa sztuczne. Materiały te zgłasza się ostatecznie w ramach statystyk przetwarzania odpadów. Pomiaru przetwarzania odpadów dokonuje się na końcu łańcucha przetwarzania, tj. po odrzuceniu i sortowaniu. W związku z tym pojazdy i podobne urządzenia są ujmowane w statystykach dotyczących przetwarzania odpadów tylko w wyjątkowych sytuacjach.

Podsumowując, różnica między wytwarzaniem odpadów a ich przetwarzaniem nie wynika zatem z faktu, że statystyki dotyczące tych dwóch kategorii różnią się pod względem jakości. Wynika ona natomiast z różnic w celowości tych dwóch kategorii oraz w stosowanych na ich potrzeby koncepcji. W zależności od klasy odpadów różnica ta powinna jednak mieścić się w określonych granicach. W przypadku przekroczenia tych limitów Komisja (Eurostat) zwróci się do odpowiedniego państwa członkowskiego o udzielenie wyjaśnień.

Od czasu gromadzenia danych w 2022 r. Eurostat rozszerzył kwestionariusz o dobrowolne kategorie przeznaczone dla państw członkowskich w celu uzgodnienia danych na temat wytwarzania i przetwarzania odpadów z danymi dotyczącymi przywozu/wywozu odpadów, strat wody z odpadów itp. Eurostat zamierza zaktualizować swoje wytyczne, aby zwrócić się do państw członkowskich o przekazywanie tych informacji. Dodatkowe kategorie zwiększą jakość szacunków, a także dostarczą istotnych informacji w kontekście gospodarki o obiegu zamkniętym.

## 7. PORÓWNYWALNOŚĆ

*Porównywalność w czasie*

Przedstawione przez państwa członkowskie sprawozdania dotyczące jakości okazały się użytecznym narzędziem monitorowania zmian metodologii i ich wpływu na porównywalność danych. Z tych sprawozdań dotyczących jakości wynika, że od 2004 r. niemal wszystkie

państwa członkowskie znacząco udoskonaliły swoje podejście do krajowych statystyk odpadów. Większość państw członkowskich w dalszym ciągu doskonali: (i) jakość danych w drodze ich gromadzenia (np. eliminowanie luk w danych i poprawa ich zakresu); oraz (ii) skuteczność swoich metod.

Udoskonalony proces gromadzenia danych na przestrzeni lat doprowadził do powstania przerw w szeregach czasowych. Państwa członkowskie weryfikują zbiory danych za poprzednie lata w celu ograniczenia skutków tych przerw, a użytkownicy są informowani o tych weryfikacjach. Komisja (Eurostat) zamieszcza informację o braku ciągłości szeregów czasowych w rozpowszechnianych zbiorach danych.

*Porównywalność pomiędzy państwami*

Porównywalność danych pomiędzy państwami jest wysoka w przypadku większości sektorów i rodzajów odpadów ze względu na wspólne definicje i klasyfikacje. Jak wspomniano w sekcji 6, nadal pojawiają się jednak pewne problemy z porównywaniem danych na temat odpadów niebezpiecznych w kategorii odpadów „odpady medyczne i biologiczne" między państwami, ponieważ „stopień zagrożenia" jest określony w przepisach krajowych. Największą kategorią odpadów pod względem masy są odpady mineralne, ponieważ stanowią one średnio dwie trzecie wszystkich odpadów. Utrudnia to porównanie całkowitej ilości wytwarzanych odpadów pomiędzy państwami. Aby zwiększyć porównywalność, Eurostat publikuje dane odnoszące się do wskaźnika „odpady z wyłączeniem głównych odpadów mineralnych".

## 8. ŚRODKI USPRAWNIAJĄCE

W 2022 r. zmieniono podręcznik w sprawie statystyk odpadów, którego poprzednia wersja była z 2013 r.[20] Wersja z 2022 r.[21] została udostępniona państwom członkowskim na potrzeby gromadzenia danych, które miało miejsce latem 2022 r. W 2023 r. podręcznik zostanie zaktualizowany pod względem sposobu uzgodnienia przetwarzania odpadów z wytwarzaniem odpadów. Po zakończeniu tej aktualizacji zmieniony podręcznik zostanie opublikowany. Najważniejsze zmiany wprowadzone do marca 2022 r. dotyczyły:

- Prawdopodobnych i mało prawdopodobnych procesów przetwarzania strumieni odpadów. Kontrola poprawności danych czasami ujawnia mało prawdopodobne procesy przetwarzania, takie jak wypełnianie wyrobisk złomowanymi pojazdami lub spalanie metali, co wymaga korekty. Zmiana przyspieszy kontrolę poprawności danych i publikację danych, ponieważ zmniejszy liczbę niezbędnych korekt.
- Alokacji złomowanych pojazdów do działalności gospodarczej i gospodarstw domowych.

[20] https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-RA-13-015

[21] https://circabc.europa.eu/ui/group/b01d2930-990e-44fb-9121-a9a6b00a1283/library/7fbe72b2-edfe-471a-bdd1-303bf1b2eb7f/details

- Obliczania suchej i mokrej masy.
- Przyjęcia szczegółowych kryteriów utraty statusu odpadu w przypadku szkła, żelaza, stali, złomu aluminium i złomu miedzi, które musiały zostać zawarte w podręczniku.
- Bardziej precyzyjnego rozgraniczenia wypełniania wyrobisk, składowania i trwałego składowania.
- Uwzględnienia zmian prawnych wprowadzonych od czasu publikacji ostatniej wersji (w 2010 r.).

Większość zmian została już wdrożona przez państwa członkowskie. Zostały one opracowane jako wytyczne, a następnie omówione przez grupę ekspertów Eurostatu ds. statystyk odpadów. Wytyczne te zostały włączone do zmienionego podręcznika, dzięki czemu cała metodologia jest dostępna w jednym dokumencie.

## 9. KOSZTY I OBCIĄŻENIA

Jak wynika ze sprawozdań dotyczących jakości, państwom członkowskim zależy, aby wynikające ze sprawozdawczości obciążenie przedsiębiorstw było jak najmniejsze. Znajduje to odzwierciedlenie w rosnącej liczbie państw, które gromadzą informacje na temat obciążeń wynikających ze sprawozdawczości. Informacje są gromadzone od respondentów za pomocą kwestionariuszy lub ustalane w drodze szczegółowych badań. W przypadku około połowy państw członkowskich głównym źródłem danych służących opracowywaniu statystyk odpadów są dane gromadzone przez administrację publiczną, co pozwala uniknąć obciążania podmiotów przekazujących dane dodatkowymi kwestionariuszami. Inne państwa wykorzystują dane pochodzące od instytucji publicznych jako jedno z wielu źródeł danych. Małe przedsiębiorstwa mogą korzystać z różnego rodzaju zwolnień z obowiązku wypełniania ankiet[22].

Liczba państw członkowskich, które już wdrożyły systemy elektronicznej sprawozdawczości lub planują ich wdrożenie, jest coraz większa. W systemach tych dane wymagane na mocy przepisów dotyczących odpadów są automatycznie przekazywane z zakładów przetwarzania odpadów do krajowych organów statystycznych.

[22] Zwolnienie małych przedsiębiorstw z obowiązku wypełniania ankiet odbywa się w różny sposób. W niektórych państwach małe przedsiębiorstwa są objęte badaniami wyrywkowymi, których wyniki są następnie przedmiotem ekstrapolacji. Większość państw jednak całkowicie zwalnia małe przedsiębiorstwa z tego obowiązku zgodnie z art. 3 ust. 2 rozporządzenia, w którym dopuszcza się zwolnienie z udziału w badaniach przedsiębiorstw zatrudniających mniej niż 10 pracowników, chyba że znacząco przyczyniają się one do wytwarzania odpadów. Alternatywnym rozwiązaniem jest ekstrapolacja danych przy użyciu modeli szacunkowych opierających się na czynnikach wytwarzania odpadów. Różne państwa wprowadziły różne progi zwolnienia z badań, ustalane przeważnie na podstawie liczby pracowników lub ilości odpadów wytwarzanych na rok. Niektóre państwa łączą te dwa kryteria w celu zapewnienia, by gromadzeniem danych objęte były nawet małe przedsiębiorstwa, o ile przekroczą określony próg ilości wytwarzanych odpadów.

## 10. OSIĄGNIĘCIA I PERSPEKTYWY

Kompletność danych przekazywanych przez państwa członkowskie ulegała z biegiem lat stałej poprawie. Udało się osiągnąć duży stopień porównywalności statystyk odpadów pomiędzy państwami w odniesieniu do kategorii odpadów i sektorów. Państwa członkowskie i państwa EFTA uzyskały pełen zakres danych. Ogólnie rzecz ujmując, jakość danych w przypadku wszystkich państw członkowskich i państw EFTA jest dobra. Dwa państwa Bałkanów Zachodnich dostarczają dane o odpowiedniej jakości, pozostałe państwa starają się temu dorównać.

Prawodawstwo w zakresie odpadów[23] zmienione w ramach Planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym określa bardziej precyzyjne zasady pomiaru procesów przetwarzania odpadów oraz bardziej precyzyjne definicje. Przewiduje się, że zmiana dyrektywy ramowej w sprawie odpadów dokonana w 2018 r. będzie miała ograniczony wpływ na prowadzone obecnie gromadzenie danych z zakresu statystyk odpadów za rok referencyjny 2020:

- Punkt obliczeniowy w odniesieniu do ostatecznego przetwarzania odpadów został zdefiniowany bardziej precyzyjnie. Przewiduje się jednak, że poprawa jakości danych będzie niewielka, ponieważ większość państw członkowskich już wdrożyła tę koncepcję.

- W przypadku 2018 r. siedem państw zgłosiło wypełnianie wyrobisk odpadami niebezpiecznymi. Od lipca 2020 r. odpady niebezpieczne nie mogą być wykorzystywane w procesach wypełniania wyrobisk. Ponieważ zmiana nie obowiązuje od początku roku, ilościowe określenie wpływu zmienionej definicji pod względem masy za rok sprawozdawczy 2020 będzie niemożliwe.

Komisja (Eurostat) zaktualizowała podręcznik w sprawie statystyk odpadów, aby odzwierciedlić te bardziej precyzyjne zasady i uwzględnić wytyczne dotyczące kilku strumieni odpadów. Te punkty wytycznych zostały już wdrożone przez państwa członkowskie, w związku z czym aktualizacja podręcznika służy zebraniu zasad w jednym miejscu. Komisja w dalszym ciągu prowadzi prace z państwami członkowskimi również z wykorzystaniem innych środków, na przykład organizując seminaria i wymianę najlepszych praktyk.

Komisja (Eurostat) współpracuje z kilkoma państwami członkowskimi nad zlokalizowaniem strumieni odpadów między wytwarzaniem odpadów a ich ostatecznym przetwarzaniem, aby uwidocznić procesy przetwarzania wstępnego, jak opisano w sekcji 6.

Dane na temat wytwarzania i przetwarzania odpadów są obecnie dostępne za osiem lat odniesienia, tj. za co drugi rok od 2004 r. do 2018 r. W miarę wydłużania się szeregów czasowych dane stają się bardziej przydatne i stanowią źródło informacji na przykład

[23] https://ec.europa.eu/environment/waste/target_review.htm

w odniesieniu do wskaźników związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym lub w odniesieniu do analiz klimatycznych.